

POSTANOWIENIE

Dnia 8 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Roch

w sprawie **A. Z.**

po rozpoznaniu w dniu 8 grudnia 2023 r.

na posiedzeniu w Izbie Karnej bez udziału stron

wniosku obrońcy skazanego o zasądzenie kosztów obrony z urzędu w

postępowaniu kasacyjnym

na podst. art. 626 § 2 k.p.k., art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (Dz.U.2022.1184 t.j.), § 2 pkt 1 i pkt 2 *a contrario*, § 4 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U.2019.18 t.j.) oraz § 11 ust. 2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2023. 1964 z późn. zm.)

postanowił:

zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. P. D. Kancelaria Adwokacka w Krakowie kwotę 1.476 zł (jeden tysiąc czterysta siedemdziesiąt sześć złotych), w tym 23% VAT, za obronę przed Sądem Najwyższym w ramach obrony świadczonej z urzędu.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 7 grudnia 2023 r., sygn. akt III KK 635/22, Sąd Najwyższy oddalił jako oczywiście bezzasadną kasację wniesioną na korzyść

skazanego A. Z. przez wyznaczonego obrońcę z urzędu adw. P. D. W rozprawie, w ramach substytucji, uczestniczył obrońca – adw. B.W., przedkładając stosowne pełnomocnictwo. Ponieważ orzeczenie kończące postępowanie kasacyjne nie zawierało rozstrzygnięcia w przedmiocie wynagrodzenia dla obrońcy z urzędu, pomimo złożenia przezeń stosownego wniosku, konieczne stało się wydanie odrębnego postanowienia na podst. art. 626 § 2 k.p.k.

Nadmienić należy, iż obecny na rozprawie obrońca podtrzymując wniosek o zasądzenie kosztów obrony z urzędu zawarty w kasacji, sformułował dodatkowe żądanie, a mianowicie przyznania w ramach niezbędnych i udokumentowanych wydatków obrońcy ustanowionego z urzędu kwoty 369 złotych brutto, które to adw. P. D. poniosła w związku z ustanowieniem substytutą, na dowód czego przedłożyła stosowną fakturę VAT nr [...].

Zasądzenie opłaty za obronę okazało się konieczne, gdyż należne obrońcy wynagrodzenie nie zostało dotąd uiszczone ani w całości, ani w części. Jakkolwiek więc wniosek o przyznanie wynagrodzenia obrońcy adw. P. D. za obronę przed Sądem Najwyższym był co do opłaty za obronę przed Sądem Najwyższym zasadny, o tyle akceptacji nie znalazł wniosek o poniesienie przez Skarb Państwa kosztów określonych przez obrońcę jako niezbędne wydatki.

Rozstrzygając przy tym w przedmiocie zasadności wniosku, Sąd Najwyższy orzekł w oparciu o przepisy Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu. Określając jednak wysokość wynagrodzenia w sprawie, w której w pierwszej instancji orzekał Sąd Okręgowy w Krakowie, Sąd Najwyższy uwzględnił wnioski wynikające z aktualnego orzecznictwa podjętego w tym przedmiocie przez Trybunał Konstytucyjny (*vide* w szczególności wyrok TK z dnia 23 kwietnia 2020 r., SK 66/19, OTK-A 2020, nr13; wyrok TK z dnia 20 grudnia 2022 r., SK 78/21, OTK-A 2023, nr 20) i kierował się treścią przywołanych w komparycji przepisów Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Odnosząc się natomiast do wniosku o zasądzenie z tytułu niezbędnych i udokumentowanych wydatków obrońcy ustanowionego z urzędu kwoty 369 złotych

brutto, Sąd Najwyższy stwierdził niezasadność tego żądania. W literaturze wskazuje się, iż wydatkami niezbędnymi w rozumieniu § 2 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu są w szczególności: celowe i niezbędne rzeczywiście poniesione koszty przejazdu profesjonalnego pełnomocnika strony w celu wzięcia udziału w rozprawie, koszty związane z wysyłaniem korespondencji do sądu czy koszty przejazdu do aresztu, w którym przebywa oskarżony – wszystkie pod warunkiem należytego ich udokumentowania (P. F. Piesiewicz, W. Bergier [w:] R. Baszuk, M. Eysymontt, P. Litwiński, W. Marchwicki, J. Parafianowicz, P. Wiśniewski, A. Zemke-Górecka, A. Zwara, P. F. Piesiewicz, W. Bergier, Prawo o adwokaturze. Komentarz, Warszawa 2023, s. 212). Dostrzec więc należy, że omawiany przepis obejmuje wydatki niejako zewnętrzne, dodatkowe, podejmowane w związku ze świadczoną obroną i mające ścisły związek z realizacją przez obrońcę wyznaczonych mu zadań. Tymczasem wskazywany wydatek nie obejmował czynności wykonywanej przez wyznaczonego obrońcę i nie był elementem dodatkowym prowadzonej obrony. Przeciwnie – po pierwsze stanowił istotę realizowanych przez profesjonalnego pełnomocnika na rzecz skazanego działań (uczestnictwo w rozprawie), a po wtóre fakt, iż realizowany był nie przez wyznaczonego przez sąd obrońcę, a przez ustanowionego przezeń substytutą, jest okolicznością mającą finansowe znaczenie jedynie dla stron stosunku substytucyjnego. **Substytut nie dokonuje żadnych czynności dodatkowych, prowadząc obronę w ramach swoich osobistych działań zamiast wyznaczonego obrońcy, wykonując obowiązki nałożone przez sąd na tegoż obrońcę. Rozliczenia z tytułu udzielonej substytucji pozostają poza kognicją sądu przyznającego należne wynagrodzenie za obronę z urzędu, nie jest bowiem kwestią sądu weryfikacja takich wewnętrznych rozliczeń dokonywanych w ramach jednego stosunku obrończego pomiędzy wyznaczonym obrońcą, a jego substytutem.** Nie byłoby przy tym racjonalne, by Skarb Państwa ponosił zwiększone wydatki z tytułu obrony z urzędu w sytuacji, gdy w miejsce wyznaczonego obrońcy z urzędu, w rozprawie bierze udział jego substytut. Wszak nie bez przyczyny stronie wyznacza się jednego tylko obrońcę lub pełnomocnika z urzędu.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

(M.R.)

[ał]